

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de voorzitter

We hebben allemaal inspiratie nodig en dit nummer van PsittaScene voorziet hierin – van de vrijlating van inbeslaggenomen amazones, van hoop op herstel in Afrika, tot variatie en verrijking voor onze eigen vogels. Onze werk om de papegaaien te redden is verschillend en altijd weer anders. Onze benadering hangt af van de noden van de soort, de specifieke situatie en de mensen en plaatsen die er bij betrokken zijn. De fantastische Wijnborst amazone is één van de stijgende aantallen soorten die bewijzen dat inbeslaggenomen vogels, die illegaal als huisdier zijn gehouden, met succes kunnen worden gerehabiliteerd en vrijgelaten. André Saidenberg, de vertegenwoordiger van de World Parrot Trust in Brazilië, beschrijft dit vrijlatingprogramma en het bloeiende leven van de vogels.

We zetten tevens de Kaapse papegaai in het zonnetje en het verlies van de machtige geelhoutbomen in Zuid Afrika. De bomen en papegaaien waren perfecte partners, maar de mijnindustrie eiste hout. Steve Boyes zit vol positieve ideeën in zijn missie een toekomst voor de Kaapse papegaai en zijn habitat te vinden. Bij de World Parrot Trust weten we dat we onze liefde voor papegaaien delen met onze leden en supporters. Velen van jullie leven met huisdier –en voliërepapegaaien die je inspireren om meer over de wilde vogels te weten te komen waarvoor we werken om ze te redden en tevens hoe we onze eigen vogels gezonder en gelukkiger maken. Binnenin staan wat eenvoudige ideeën om je te helpen experimenteren met kiemen voor papegaaien – we hopen dat je het zult uitproberen!

Bedankt voor je steun aan de World Parrot Trust en ons werk deze zeldzame papegaaien te helpen. We stellen de gelegenheid deze verhalen met jullie te delen op prijs en we verwelkomen die van jullie om met ons te delen. We wensen jullie en je familie een gezond en gelukkig feestseizoen.

Alison Hales
Voorzitter World Parrot Trust

In vrijheid

Door André Saidenberg

Terwijl ik kijk naar een paar die een nestbox inspecteren, denk ik aan een paar maanden terug toen ze werden vrijgelaten – onderdeel van onze eerste groep vrijgelaten vogels.

Deze twee waren al erg op elkaar gesteld in gevangenschap maar toen ze samen gingen vliegen bleek de één in beduidend betere conditie dan de andere. Ze vlogen eerst kleine afstanden, de een achterblijven op de ander. De sterkere vogel herkende het onmiddellijk en paste zich aan. Waarbij ze hun sterke band lieten zien, de eerste vogel stopte met zijn vleugelslag en gleed een beetje zodat zijn maatje hem kon inhalen en de formatie binnenvloog voor een volgende manoeuvre. Ze deden dit totdat beiden dezelfde vliegvaardigheden hadden en ze de hele tijd bijelkaar konden blijven. In mijn ogen vertoonde dit duidelijke emoties van geven en nemen. Deze twee vogels zijn nu de eerste vrijgelaten vogels die eieren (3!) in de nestbox hebben.

De vogels zijn Wijnborstamazones *Amazona vinacea*. In Brazilië, waar deze vrijlatingen plaatsvinden, is zowel de internationale als inheemse handel in papegaaien een grote bedreiging. Verschillende

amazonesoorten zijn heel hard geraakt, waaronder de wijnborst. Gelukkig beginnen we, na lange voorbereiding en planning, deze bedreigde vogels terug te zetten in hun vroegere verblijfplaats in de Atlantische bossen.

Deze vogels kwamen van verschillende bronnen. Het grootste deel waren voorheen illegale huisdieren, die ofwel werden geconfisceerd of afgeleverd bij IBAMA nadat ze een probleem waren geworden. De leeftijden zijn verschillend en onbekend maar ze zijn duidelijk allemaal volwassen, omdat ze broedgedrag vertonen en de paren in de broedruimte legden afgelopen jaar eieren (helaas onbevruucht).

Ik kwam deze soort pas tegen toen we (WPT) bezig waren met een opvangcentrum waar een behoorlijk aantal vogels werden gehouden, maar waar de vogels wegwijnden zonder een plan. Uiteindelijk werden de meesten verplaatst en maken nu deel uit van de groep die we zojuist hebben vrijgelaten of wachten op vrijlating. Intussen nam ik ook deel aan vrijlatingen van wijnborsten met R3 Animal NGO in de staat Santa Catarina (Zuid Brazilië). Deze vogels werden in 2011 herintroduceert in het National Park bij de eerste van zijn soort waar deze soort bij was betrokken.

Vorbereidingen

Voor dit project stelden we een team samen van mensen om, wat we denken, een model vrijlatingsprogramma te creëren voor de Wijnborstamazone. We hebben veel discussies gevoerd voor het plannen en om aan de eisen en doelen van alle betrokkenen te voldoen. Elke partner brengt speciale vaardigheden op tafel. Onze expertise bij de World Parrot Trust is voor de wilde vogels – hoe ze voor te bereiden op vrijlating, ze te testen, vrij te laten en ze te volgen. Het Brazilian Institute for Natural Resources (IBAMA São Paulo) werkt om de wildlife wetten te handhaven, neemt vogels in beslag en brengt ze naar plaatsen waar ze kunnen worden vrijgelaten. We werkten tevens met de Environmental State Agency die de taken van IBAMA zal gaan overnemen om toe te zien op de vrijlatingprojecten in de staat São Paulo. Het laatste belangrijke deel van de puzzel is de Lymington Foundation. Eigenaren Bill en Linda Wittkoff hebben enorm veel steun, toewijding en betrokkenheid getoond aan bescherming. Hun organisatie heeft uitgebreide ervaring met werken met vogels in gevangenschap, kweek in gevangenschap en steun aan projecten van andere bedreigde papegaaien en beschermen van habitat. Ze hebben tevens een gekozen vrijlatingsite – een veilig en uitgestrekt landgoed waar de vrijgelaten vogels kunnen gedijen.

Er waren sinds tenminste 30 jaar geen Wijnborstamazones gezien in dit gebied. Om ze terug te brengen vergt een heleboel planning en voorbereidingen. Alle vogels hadden een aanzienlijke tijd in quarantaine gezeten en werden dagelijks gewogen en gecheckt op borstspieraanwas, gedrag –en vliegvaardigheden. Onze testen vertoonden dat ze heel gezond waren voor vóór-vrijlating. Testen wordt voor de wet vereist en is tevens onderdeel van mijn afstuderen.

Vrijlating

De vogels verbleven 6 maanden om hun vliegkunsten te verbeteren en te wennen aan het vrijlatinggebied. Ze werd ze geleerd om het plaatselijke wilde voedsel te herkennen en hoe ze water konden vinden. Als een enkele vogel klaar leek te zijn, mochten ze in kleine groepjes van 3 of 4 naar buiten.

Als ze voor het eerst de buitenwereld zien achter de tralies is de opwinding duidelijk zichtbaar. Eenmaal vrij komen ze regelmatig terug en communiceren enthousiast met diegenen die nog wachten op vrijlating.

Sommige paren kunnen niet samen worden vrijgelaten bijvoorbeeld vanwege hun conditie of in de rui. In die gevallen zal de eerste die is vrijgelaten geduldig wachten tot het de juiste tijd is voor hereniging. Ik vind het heerlijk om naar dit samenspel te kijken en ook om te zien hoe ze hun vliegkunsten verbeteren nadat ze4 zijn vrijgelaten. Eerst beginnen ze in eenvoudige formaties te vliegen en terwijl de dagen vorderen na hun vrijlating laten ze steeds meer ongelooflijke bewegingen zien.

Vóór-vrijlating

Voor sommige vogels is foerageren een automatisme, voor anderen duurt het even. Aanvullend voedsel is voldoende om aan al hun eisen te voldoen het is dus aan hen wanneer ze het gebied en voedsel gaan verkennen. Alles gaat geleidelijk.

Studies van de vegetatie en het type voedsel voorhanden in deze omgeving laat zien dat dit allebei voor bijna het gehele jaar in overvloed aanwezig is. Aanvullend voedsel helpt ons te garanderen dat de overgang zo geleidelijk aan en succesvol als mogelijk is. De vogels werd voedsel aangeboden op verscheidene locaties – precies op de grens van de vrijlating/vliegraam zowel als op een hoog vloerplateau en op het dak van de volière zelf. Ze kunnen visueel gevolgd worden en door hun geluid. Iedere vogel reageert anders op hun nieuw verkregen vrijheid. Sommigen gaan alleen maar naar het platform om te eten en gaan terug naar het vrijlatingdeel van de volière en gaan er niet weg voordat het tijd is om te eten – dit patroon herhaald zich een

paar dagen totdat ze zekerder van zichzelf zijn en beslissen om een langere vliegtocht te maken. Weer anderen vliegen vanaf het eerste moment en landen in de nabijgelegen bomen terwijl ze het gebied verkennen en terugkeren om te eten. Een paar beslist eenvoudigweg om het vrijlatinggebied de eerste de beste dag te verlaten. Ze zullen wel of niet terugkomen om te eten.

Bij observeren bij vóór-vrijlating ontdekken we dat de meeste vogels terugkwamen voor de gezelligheid en te rusten in de omgeving met aanvullend voedsel die steeds minder wordt gebruikt. Sommigen worden niet regelmatig gezien en eten duidelijk op zichzelf, terwijl ze aldoor eten van voedsel uit het wild

Buiten voedsel is een belangrijke overweging op een vrijlatingsite de veiligheid. Gelukkig is het ongewoon om volwassen vogels te vangen in Brazilië (behalve de Lear's ara's).

Zolang de vogels in beschermd gebied nestelen waar we nestboxen ophangen, is de mogelijkheid tot stropen behoorlijk klein. De meeste vogels, zelfs die vroeger als huisdier werden gehouden, nemen hun eigen beslissingen om bij hun soort te blijven. Ze snappen heel vlug dat ze uit de buurt van mensen moeten blijven.

Buiten dat ze moeten kunnen vliegen, eten, slapen, spelen en broeden wanneer ze willen, blijkt aantrekkelijker dan onderdeel van ons "mensenritme". Vanwege hun extreme intelligentie zouden papegaaien ons niet moeten verrassen met dit soort gedrag en houding. Hoewel ik hetzelfde zag gebeuren bij andere vrijlatingen voel ik me verbazingwekkend verrast door deze duidelijke manifestatie van hun hoge intelligentie en persoonlijkheid.

De toekomst

We hebben nu meer dan 20 Wijnborstamazones in het wild en er zijn plannen voor een doorgaand vrijlatingproject in het gebied afhankelijk van het aanbod aan vogels en de daarbij behorende vergunningen. We observeren nu broedpogingen (constante copulatie) bij drie vrijgelaten paren zowel als hun hoge interesse in de nestboxen die zijn aangebracht rond het vrijlatinggebied. De eerst eieren zijn zojuist gemeld. Broedsucces moet niet gezien worden als het enige doel om het vrijlatingsucces te beoordelen, maar het helpt zeker te bewijzen dat dit werkt en dat de soort terug is waar hij behoort.

Of de vogels wel of niet in het vrijlatinggebied blijven hangt af van hun eigen keuzes. Sommigen lijken het gebied als hun thuis te beschouwen en blijven er de hele dag. Weer anderen verdoen hun tijd met rondvliegen rond het gebied en keren terug om te rusten in de nabijgelegen bomen of in de vrijlatingafdeling van de volière. Voor deze vogels verandert dit gedrag meestal na zo'n drie maanden en houden ze op afhankelijk te zijn om in de volière te slapen. Weer anderen blijven vanaf de allereerste dag weg, misschien om terug te komen om te eten. Het hangt werkelijk per vogel af. Eén paar werd gevormd met een man van de eerste vrijlating en een pop van de 4e vrijlating. Ze verdwijnen voor weken en worden soms gezien (één keer per maand of zo) als ze hoog over de vallei vliegen, zonder te stoppen om de anderen te checken.

We hopen op toekomstige vrijlatingen van deze soort op andere sites over hun hele vroegere gebied.

Bijvoorbeeld de staat Rio de Janeiro wordt nog overwogen als haven voor de Wijnborst hoewel de soort er niet is gezien sinds 1860! Jammer genoeg is er nog steeds een heleboel kortzichtigheid voor herstelprojecten zoals deze ondanks hun overduidelijke succes in Brazilië en ergens anders.

Hopelijk zullen, met aanvullende succesverhalen, diegenen die er eens tegen dit krachtige nieuwe beschermingsmiddel waren langskomen om de indrukwekkend voordelen te zien. We bieden deze vogels niet alleen de vrijheid maar ook de mogelijkheid een keuze te maken. Keuzes zijn wat de uitkomst is voor ieders leven – ik zeg daarom laten zij die eindelijk zelf maken.

\

Levensbomen

De Kaapse papegaai redden

Door Steve Boyes

De perfecte vette inhoud

De perfecte proteïne inhoud

De perfecte koolhydraten

Het perfecte papegaaienvoedsel

De Zuid-Afrikaanse Kaapse papegaai *Poicephalus robustus* “groeide op” zijn hele leven op van fruit van de geelhout bomen. Niet alleen kwam het overgrote deel van hun voedsel van deze bomen, maar de 200+ jaar oude reuzen zorgden ook voor broederschap. Ze waren rustplaats, nestplaats, waterholte en speelplaats. Ons onderzoek heeft een hecht verband en duidelijk afhankelijkheid aangetoond van Kaapse papegaaien van *Afrocarpus* en *Podocarpus* geelhout als voedsel en nestgelegenheid. Hoge geelhoutbomen zijn meer dan 250 jaar oud in oude bossen en groeien door tot 800-1.000 jaar

Hun takken zijn dikbegroeid met mos en korstmoss wat honderden jaren oud is en een veilige schuilplaats geven aan zonvogels, vliegenvangers, roodborstjes en nog veel meer. Van Kaapse papegaaien is gezien dat ze drinken van de dauwdruppels gevangen uit “tovenaarsbaard” of “Spaans mos” wat afhangt van oude, hoge takken die zich in zeer dichte mist bevinden. Gebroken takken zorgen voor nestgelegenheid voor Kaapse papegaaien, spechten, baardvogels en andere holtebroeders. Meer dan honderden generaties werden deze oude bastions cultureel belangrijke eet -en nestplaatsen voor lokale bosspecialisten zoals de Kaapse papegaaien, waarin ze duizenden nakomelingen hebben geproduceerd in hun takken en holtes, waarbij ze geheel en al lokale populaties hebben gevoed en veiligheid tegen predatoren.

Jammer genoeg hebben de laatste 350 jaar houthakkers en industriëlen de Zuid Afrikaanse geelhoutbossen uitgedund, waarbij ze onmetelijke uitgestrektheden van grote hardhout bossen hebben verwijderd voor de spoorwegliggers en hout voor de mijnen vanwege de economische hausse dat resulteerde in de ontdekking van goud en diamanten.

Wat deed dit met de Kaapse papegaai? Ze staan nu als meest bedreigde papegaai ter wereld te boek met nog minder dan 1.000 volwassenen in het wild en de voortdurende dreiging tot uithongering en voor ziekten. In feite, na eeuwen houtkap, de meeste Afrikaanse bergbossen (Afromontane) specialisten zijn tegenwoordig nauwelijks te vinden. De papegaaien houden vol vanwege hun intelligentie die hen letterlijk veroorloven “een plan te maken” om zich aan te passen aan de veranderingen van het boshabitat waarvan ze afhankelijk zijn. We moeten deze bossen herplanten of we staan op het punt endemische soorten te verliezen die niet kunnen worden vervangen.

Kaapse papegaaien ontwikkelden zich miljoenen jaren door zich te specialiseren hun dieet te concentreren op de voedzame en voorheen overvloedige geelhout vruchten. Duizenden en duizenden Kaapse papegaaien bezochten regelmatig deze oude bossen, als zoemende honingbijen, zich verplaatsend van voedselplek naar voedselplek, waarbij ze duizenden geelhout vruchten verspreidden over de grond om de volgende generatie woudreuzen te starten. Het lot van deze charismatische papegaaien was meer dan duizenden jaren gekoppeld aan wederzijds profijt van deze grote bossen. Maar was dat zo?

Ons onderzoek geeft aan dat de vernietiging van de Zuid-Afrikaanse geelhoutbossen zó catastrofaal was dat de Kaapse papegaaien die aan deze zelfde bossen tegenwoordig worden verbonden, zich meer gedragen als een geïntroduceerde soort, op zoek naar nieuwe voedselbestanddelen die ze voorheen niet kenden en met moeite een nieuwe, verantwoorde manier van leven proberen te vinden in een overduidelijk veranderd landschap.

Er wordt van Kaapse papegaaien gedacht dat ze één van meest intelligente papegaaien in gevangenschap zijn. Ze kunnen zich aanpassen en zijn vindingrijk in het uitvinden van de voorhanden zijnde voedselbronnen. Het is onze missie in de laatste 5 jaar om uit te vinden hoe we het best deze bedreigde papegaaien te helpen bij het aanhouden van hun vroegere leefgebied.

Begin jaren 70 waren de geliefde zomerse voedselbronnen van de Kaapse papegaaien aan de kust teruggelopen tot de omvang waarop ze niet konden vertrouwen als hun seizoensvoedselbronnen volgens hun ecologie. Deze situatie markeerde het einde van hun dagelijkse rooftochten aan de kustgebieden en hun toenemende afhankelijkheid van exotische voedselbronnen, die beschikbaar zijn gedurende de zomermaanden. Toen ontdekten ze een nieuwe oogst in het gebied, de eerste commercieel geproduceerde pecanboomgaarden die van af midden 1970 voor grote oogsten zorgden.

Zodoende begon de “pecan oorlog” waarbij duizenden Kaapse papegaaien werden gedood door ze af te schieten en in netten te vangen. Beschermingsautoriteiten kwamen te laat in actie om het afschieten te stoppen door het betalen van compensatie aan de boeren en het opkopen van de actuele boomgaarden. De Kaapse papegaaien verdwenen van deze kustgebieden in 1980 en zijn er sindsdien niet teruggekeerd.

Tegenwoordig voeden de overgebleven Kaapse papegaaien zich met pruimen uit Japan, pecannoten uit de VS, eikels vanuit Engeland, acaciazaden en eucalyptus uit Australië, kiwifruit uit Zuid-Azië (boven) en Jacarandapeulen uit Zuid-Amerika – die allemaal in de plaats zijn gekomen van de geelhoutvruchten waar ze voor het grootste deel op leefden voor hun dieet.

Tegenwoordig verdoen ze hun tijd niet eens meer om naar geelhoutbomen in bloei te zoeken, omdat er maar zó weinig vrouwelijke bomen zijn overgebleven die vrucht dragen. In feite “weten” ze wanneer deze bossen klaar zijn, wat iedere 3 jaar gebeurt. Honderden jaren geleden zou er het hele jaar een bos van geelhout in bloei staan ergens langs het berggebied – die voedsel konden geven aan velen van de huidige levende Kaapse papegaaien populaties.

Hun huidige dieet bevat téveel vet en suikers en groeit slechts kort tussen januari en maart als er bijna niets te eten is. In droge jaren als ze honger hebben en slecht gevoed worden, lijken papegaaien vatbaarder voor PFBF. In 2011 ontdekten we een 100% graad van infectie in 48 monsters die waren genomen van een lokale populatie van ca 275 Kaapse papegaaien. Op zijn minst alarmerend! War veroorzaakt deze uitbraak? Onze onderzoek geeft aan dat hun nieuwe dieet en beperkte toegang tot voedsel aan het eind van de zomer bevorderende factoren zijn.

We kijken tegenwoordig naar de mate waarin Kaapse papegaaienpopulaties inteelt zijn en wanneer er lage genetische variatie kan bijdragen aan verhoogde vatbaarheid. Ons onderzoek heeft geopenbaard dat aard van het PFBF virus die de wilde populatie aanvalt endemisch is en er waarschijnlijk al heel lang heerst.

Het is onze verantwoording om Zuid-Afrikaans geelhoutbossen te herplanten in hun voormalige glorie en elke dag te werken aan het positieve herstel van de Kaapse papegaai.

In 2011 lanceerden we het iziKhwenene Project in de Amathole Mountains van Zuid Afrika. Ons belangrijkste doel was onze eerste 25.000 inheemse bomen te planten en 600 kunstmatige nesten op te hangen met behulp van de lokale bevolking om zodoende een positieve draai te geven aan de Kaapse papegaai en andere Afromontane bosbewoners. Het Kaapse papegaaienproject is het lange-termijn onderzoeksproject dat over alle beschermingsacties informeert (b.v.) planten van bomen) gebaseerd op hoogwaardig natuurkundig onderzoek. Het is een paraplu-project geleid door het Percy FitzPatrick Institute die het iziKhwenene project steunt. We willen een belangrijke populatiegroei en gebiedsuitbreiding bereiken voor de Zuid-Afrikaanse nationale papegaai en we hopen Kaapse papegaaien te herintroduceren in bossen waar ze klaarlijk lokaal zijn verdwenen.

De akelige toestand waarin de papegaaien verkeren geeft op vele manieren die van de lokale dorpen weer. We besloten samen te werken met de lokale bevolking om een positieve verandering voor hun gemeenschappen te stimuleren evenals voor de vogels door hun werk te verschaffen en te investeren in de toekomst van de bossen die zij in feite bezitten en beheren als gemeenschappelijk land. Kaapse papegaaien zijn dé perfecte ambassadeurs voor deze bedreigde Afrikaanse bossen – hun planten, hun dieren en hun mensen.

Prioriteiten voor onderzoek en bescherming in de nabije toekomst:

Leiden van “Schatten van populatie en habitat levensvatbaarheid” voor de Kaapse papegaaien;

Opzetten van een diepgaand onderzoek naar de populatieaantallen en statistische omschrijving van alle resterende Kaapse papegaaienpopulaties door professionals als onderdeel van een gefundeerd onderzoeksproject door gebruik te maken van de laatste beschikbare technologieën;

Lokaliseren en volgen van de broedbiologie van de Kaapse papegaaien in het wild in vergelijking met broedpogingen in gevangenschap die gebruik maken van verschillende voedselbronnen – ondermijnt het gebrek aan geelhoutfruit in hun dieet hun broedsucces?;

Planten van 500.000 inheemse bomen (voornamelijk Afrocarpus en Podocarpus geelhoutbossen) in het Amathole Mountains en opzetten van een boomplantproject in andere Afromontane bossen die Kaapse papegaaien gebruiken;

Het ophangen van nog eens 600 nestboxen langs de Afromontane Mountains;

Stichten van het iZingcuka Research Station als de basis voor het Kaapse papegaaienproject en iziKhwenene project; en

Ontwikkelen van een partnerschap op lange termijn met 24 dorpen langs de Afromontane Mountains ze hoeders maken van het inheemse bos waarover ze erfrechten hebben en ontwikkelen van gemeenschapsprojecten in dorpen nabij andere Afromontane bossen die de Kaapse papegaaien gebruiken.

De World Parrot Trust is sinds het begin van het Kaapse papegaaienproject in 2008 een partner geweest.

Donaties aan de Trust zijn een belangrijke bron van inkomsten voor het project.

Zie voor verdere informatie PsittaScene.